Doğru Sözlü Olmak

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Ahlak:** İnsanın iyi ya da kötü diye nitelendirilmesine yol açan huyları ve bunların etkisiyle ortaya koyduğu iradeli davranışların bütünüdür. Birey ve toplumun huzuru ahlaki davranışlara bağlıdır.
- **Doğruluk:** Söz, davranış ve niyet bakımından dürüstlükten ve iyilikten yana olmaktır; **güven, adalet** ve **samimiyet** gibi erdemleri kapsar. Doğru sözlü insan **verdiği sözde durur, emaneti korur, insanları aldatmaz**.
- **Yalanın zararları:** Kişi yalancı olarak anılır; güven zedelenir, insanlar arasında düşmanlık oluşur, sosyal barış bozulur. Bir yalanı gizlemek için başka yalanlara başvurulur. Şaka ile ya da çocuğu kandırmak için söylenen söz de yalandır.
- Kur'an doğru söz söylemeyi emreder (Ahzab suresi, 70. ayet), **yalancı şahitliği** ve aldatmayı yasaklar; kişi kendi ya da yakınları aleyhine de olsa adaletten ayrılmamalıdır (Nisa suresi, 135. ayet). Yapmayacağı şeyi söylemek de kınanır (Saf suresi, 2-3. ayetler).
- Doğruluk peygamberlerin temel özelliğidir. Hz. Muhammed (sav) peygamber olmadan önce de **el-emin** diye anılmış, şakayla bile yalan söylememiştir. Onun öğüdüne göre **doğruluk iyiliğe, iyilik cennete; yalan kötülüğe, kötülük cehenneme** götürür. Doğruluk kalbin huzurudur, yalan ise şüphedir.
- **Hz. Şuayb**, ölçü ve tartıda hile yapan **Medyen** halkına gönderilmiş; onları Allah'ın birliğine inanmaya, ölçüyü tam yapmaya ve insanların hakkını yememeye çağırmıştır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

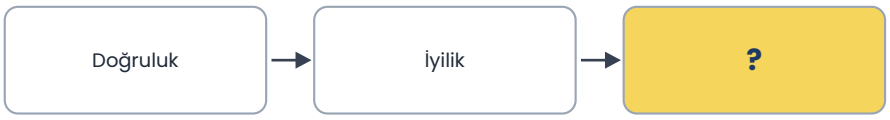
1 Boşlukları doldurunuz.
(güven – el-emin – samimiyet – ahlak)
a) İnsanın huylarının ve iradeli davranışlarının bütününe ..... denir.
b) Doğruluk; ..... , adalet ve ..... gibi erdemleri kapsar.
c) Hz. Muhammed (sav) peygamber olmadan önce ..... lakabıyla anılmıştır.

2 Aşağıdakilerden hangisi **doğru sözlü** bir insanın özelliklerinden biri **değildir**?

A) Verdiği sözde durur.
B) Emaneti korur.
C) İşine geldiğinde gerçeği saklar.
D) İnsanları aldatmaz.

3 Aşağıdaki ifadelerin başına doğruysa **D**, yanlışsa **Y** yazınız.
( ) Şaka amacıyla söylenen yalan, yalan sayılmaz.
( ) Doğru sözlü insan çevresine güven verir.
( ) Hz. Muhammed (sav) şakayla bile yalan söylememiştir.
( ) Bir yalan çoğu zaman başka yalanları da beraberinde getirir.

4 Şemada Hz. Peygamber'in doğrulukla ilgili bir öğüdü gösterilmiştir. Soru işaretli yere ne gelmelidir?

5 Yalanın **bireysel** ve **toplumsal** zararlarından birer örnek yazınız.

6 Hz. Şuayb hangi halka peygamber olarak gönderilmiştir?

A) Medyen halkı B) Mısır halkı C) Sebe halkı D) Nuh kavmi

7 Doğruluk hangi üç bakımdan dürüst ve iyilikten yana olmaktır?

8 Aşağıdaki davranışları **doğru sözlülük** ya da **yalan/aldatma** olarak sınıflandırınız.

a) Bulduğu cüzdanı sahibine eksiksiz teslim etmek
b) Satarken kusurlu ürünün kusurunu gizlemek
c) Arkadaşına verdiği sözü tutmak
ç) Ödevini kopyalayıp kendisi yapmış gibi göstermek

9 Kur'an'da müminlere hangi tür söz söylemeleri emredilmiştir?

A) Hiç söz söylememeleri
B) Süslü ama gerçek dışı söz
C) Herkesin hoşuna gidecek söz
D) Doğru söz

10 Dostlukların devam etmesinde doğru sözlü olmanın rolünü bir cümleyle yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Bir anne, çocuğunu yanına çağırmak için "Gel, sana bir şey vereceğim." diyor ama aslında vermeye niyeti yok. Hz. Peygamber'in öğütlerine göre bu davranış nasıl değerlendirilir?

A) Çocukla konuşurken söylenen söz önemsizdir.
B) Verilmeyecekse bu söz bir yalan sayılır.
C) Çocuk nasılsa unutacağı için sorun yoktur.
D) Bu bir şakadır ve yalan sayılmaz.

12 Kur'an'da, kişinin **kendisi, anne babası ve yakınlarının aleyhine** de olsa adaletle şahitlik yapması istenir (Nisa suresi, 135. ayet). Bu ayetin verdiği mesajı yazınız.

13 Hz. Şuayb, kavmini hangi konularda uyarmıştır? **Üç** tanesini yazınız.

14 Kur'an'da müminlerin yapmayacakları şeyleri söylemeleri kınanır (Saf suresi, 2-3. ayetler). Bu uyarı aşağıdaki davranışlardan hangisini **eleştirir**?

A) Sabırlı olmayı B) Selam vermeyi C) Söz verip tutmamayı D) Yardımlaşmayı

15 Hz. Peygamber, doğruluğun kalbin huzuru, yalanın ise şüphe olduğunu söylemiştir. Bu sözü günlük hayattan bir örnekle açıklayınız.

16 Kavram haritasında soru işaretli yerlere doğru sözlü insanın özelliklerini yazınız.

17 Aşağıdakilerden hangisi sosyal medyada **doğru sözlülüğe** uygun bir davranıştır?

A) Doğruluğundan emin olmadığı haberi hızla paylaşmak
B) Başkasının fotoğrafını kendisininmiş gibi göstermek
C) Sahte hesapla yorum yapmak
D) Paylaşmadan önce bilginin kaynağını kontrol etmek

18 Asılsız ihbarlarla acil çağrı hatlarını meşgul etmenin topluma verebileceği **iki** zararı yazınız.

19 Dürüst insanlardan oluşan bir toplumun özellikleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Güvensiz ve tedirgin
B) Güvenli, güçlü ve sağlıklı
C) Kavgacı ve bölünmüş
D) Kuralsız ve düzensiz

20 Doğru sözlü olmanın **aile içinde** ve **arkadaşlık ilişkilerinde** kişiye neler kazandıracağını birer cümleyle yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Metni okuyunuz.
"Kırtasiyeci Hasan Bey, akşam hesabı kapatırken bir öğrenciye para üstünü fazla verdiğini fark etti. Ertesi sabah okulun önünde öğrenciyi bekledi ve durumu nazikçe anlattı. Öğrenci, 'Aslında fazlalığı ben de fark etmiştim ama söylemeye çekindim.' dedi, özür dileyerek parayı geri verdi."
Metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Öğrencinin parayı fark ettiği anda sessiz kalması doğruluk ilkesine uygundur.
B) Öğrenci, fazla parayı fark ettiği hâlde bildirmemiştir.
C) Hasan Bey hesabına dikkat eden biridir.
D) Hasan Bey, öğrenciyle iletişimde nazik davranmıştır.

22 Ece sınıf başkanı seçilmek için arkadaşlarına "Seçilirsem her hafta sınıfa ödül getireceğim." diye söz veriyor ama bunu yapamayacağını biliyor.
Ece'nin davranışını Kur'an'da yapılmayacak şeyleri söylemeyi kınayan uyarıyla (Saf suresi, 2-3. ayetler) değerlendiriniz.

23 Aşağıdaki tabloda bazı davranışlar ve ilgili oldukları kavramlar verilmiştir. Hangi satırdaki eşleştirme **yanlıştır**?

	Davranış	Kavram
1	Mahkemede gerçeğe aykırı ifade vermek	Yalancı şahitlik
2	Kendisine bırakılan eşyayı korumak	Emanet
3	Terazide eksik tartmak	Hile
4	Verdiği sözü unutup tutmamak	Samimiyet

24 Hz. Şuayb'ın kıssasından hareketle günümüz **alışverişinde** doğruluğa uygun **iki** davranış yazınız.

25 Bir öğrenci diyor ki: "Küçük yalanların kimseye zararı yok, önemli olan büyük yalan söylememek." Bu görüşe katılıyor musunuz? Gerekçenizle açıklayınız.

26 Aşağıdakilerden hangisi "Doğru sözlü insan güven verir, yalan söyleyen güven zedeler." yargısını **destekleyen** bir örnektir?

A) Kaan her gün düzenli spor yapar.
B) Bora yeni bir bisiklet aldı.
C) Öğretmen, hiç yalan söylemeyen Defne'yi sınıf kütüphanesinin sorumlusu yaptı.
D) Zeynep kitap okumayı sever.

27 Metni okuyunuz.
"Arda, arkadaşı Selim'in kaybettiği kalemi sınıfta buldu. Kalem çok güzeldi; aklından bir an onu saklamak geçti. Sonra içi rahat etmedi ve kalemi Selim'e verdi. Selim çok sevindi."
Arda'nın yaşadığı iç huzursuzluk ve sonrasındaki rahatlama Hz. Peygamber'in hangi öğüdüyle ilişkilendirilebilir?

28 Bir toplumda doğruluk kaybolursa hangi sorunlar ortaya çıkar? **Üç** madde hâlinde yazınız.

29 Aşağıdaki durumların hangisinde kişi, **kendi aleyhine olsa bile** doğruyu söylemiştir?

A) Tuna, okula geç kaldığı için öğretmenine otobüsün bozulduğunu söyledi.
B) Ali, arkadaşının kırdığı camı görmezden geldi.
C) Kerem, annesine ödevini bitirdiğini söyledi ama bitirmemişti.
D) Melis, voleybol maçında topun dışarı çıkmadan önce kendi eline değdiğini hakeme söyledi; takımı bir sayı kaybetti.

30 Doğru sözlü olmanın önemini anlatan kendi **özdeyişinizi** (kısa, akılda kalıcı bir söz) yazınız ve kısaca açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**